

Са раком дојке до дубоке старости

Рано откривен овај тумор је стопроцентно излечив и тада је хируршка, а не хронична болест

Од рака дојке у Србији сваке године оболи 4.600 жена, а 1.600 умре. Иако смо били четврта земља у свету која је још 1927. године основала Удружење за изучавање и лечење оболелих од рака, у овом часу наша онкологија је далеко од европског врха. Данас 10 одсто жена на први преглед код лекара долази у четвртм, врло одмаклом стадијуму болести. Такође, Србија је по броју умрлих од рака дојке друга у Европи.

Познати хирург – онколог проф. др Радан Џодић аутор књиге „Рак дојке“ на недавној промоцији најавио је да би ова суморна статистика у Србији у догледно време могла да се поправи, али томе сви морамо да дамо свој допринос. Рак дојке није само брига жене, већ свих чланова породице, па мајку или супругу треба подстицати да одлази на редовне прегледе, а уколико се разболи пружити јој помоћ и подршку. Такође, свака жена требало би да се одазове позиву на преглед из дома здравља у оквиру прошле године покренутог скрининг програма раног откривања овог злоћудног тумора. Нажалост, одзив жена сада није задовољавајући.

– Овим програмима требало би да обухватимо 75 одсто жена и откријемо оне са раком дојке у првом, почетном стадијуму, када је ова болест стопроцентно излечива. Тада је рак хируршка, а не хронична болест – казао је др Џодић, вршилац дужности директора Института за онкологију и радиологију Србије.

Рак дојке је најчешћи злоћудни тумор код жена у целом свету, па и у нашој земљи. Чак од овог рака много више оболевају, на пример, жене у Шведској него у Србији, јер највећи ризик за добијање рака дојке је старија животна доб, а у Србији жене имају краћи животни век у односу на Француску или Шведску.

– Фактори ризика су генетика, гојазност, одређени начин исхране, алкохолизам, хормонска терапија после уласка у климакс, као и то што жена није никада рађала или дојила. Ови фактори су међусобно испреплетани и није увек лако изоловати специфичну улогу сваког међу њима. Упркос познавању бројних фактора ризика,

70 одсто болесница у анамнези нема наведене факторе ризика – упозорио је др Џодић.

Генетика рака дојке је комплексна, каже наш саговорник, објашњавајући да постоји више генетских мутација које носе ризик од настанка овог тумора. За сада се зна за мутације гена BRCA 1 и 2.

Међутим, не добијају све особе рак дојке упркос постојању генетских мутација. Зато свака жена чији су бака, мајка, сестра или дете имали злоћудни тумор, треба свом лекару да каже овај податак и да се јавља на редовне контроле сходно препорукама које ће добити у генетском саветовалишту.

Мушкарци такође могу да оболе од рака дојке, али сто пута ређе него жене.

Преглед је први и најважнији корак у дијагностиковању рака дојке, поручио је овај онколог. Међутим, иако сваки лекар у дому здравља мора да размишља о овом обољењу код сваке своје пацијенткиње, ако посумња на рак дојке, а нема довољно искуства и обуке, не треба да прегледа жену сам, него треба пацијенткињу да пошаље експерту.

– Постоји потенцијална опасност да доктор који не зна да прегледа „промаши“ и не види промене – упозорио је др Џодић.

Разлози за клинички преглед дојке треба да буду појава неке аномалије у развоју дојке, повреда, бол, запаљење, влажење из брадавице,

чворић који се опипава у дојци или у пазушној јами. Мамографију треба избегавати код жена млађих од 45 година.

Рак дојке је излечива болест ако се дијагностикује у стадијуму „ин ситу“ када је минималан и лоциран само у каналићу, ређе режњу без пробоја базалне мембране.

Доктор додаје да је до данас природни ток овог карцинома остао до краја неразјашњен. Ипак, нелечени рак дојке је смртоносан. Нелечени рак дојке, природни ток, смртно завршава најчешће за годину и по до три године, ретко дуже. Захваљујући

студијама може се тврдити да од настанка првих малигних ћелија до клинички испољеног тумора, величине између пола и једног и по центиметра, у просеку, прође 10 година. Ово време је, међутим, врло различито: код неких жена болест брже напредује па се већ за годину и по дана може јавити у озбиљном облику.

Др Џодић је објаснио да је основ лечења рака дојке хирургија, а потом се, у зависности од величине тумора, стања у лимфним чворовима и биолошких особина тумора, примењују терапија цитостатицима, хормонима, имунобиолошка терапија и зрачење. Такво лечење мења природни ток болести и омогућава дугогодишње праћење, односно преживљавање.

– Најзад, добро лечен болесник са раком дојке може да доживи дубоку старост, а у међувремену, чак и ако оболи од, на пример, рака штитасте жлезде, дебелог црева или било које друге, треће па и четврте злоћудне болести, што се догађа, он опет може да доживи позне године, када је добро праћен – охрабрујућа је порука др Џодића.

Оливера Поповић

Радан Џодић

Фото Ж. Јовановић